

ПАТРИК ЗЮСКИНД НАПОР КЪМ ДЪЛБОЧИНА

Превод от немски: Екатерина Клайн, —

chitanka.info

Първата изложба на младата жена от Цюрих беше хубава. Тя бе даровита художничка и критикът нямаше лоши намерения, напротив, искаше да я поощри, когато ѝ каза: „Работите Ви говорят за талант, те са привлекателни, но Вие все още нямате достатъчно дълбочина.“

Младата жена не разбра какво имаше предвид критикът и скоро забрави забележката. Но на по-следващия ден във вестника имаше изявление на критика, в което се казваше: „Младата художничка има голям талант, творбите ѝ се харесват от пръв поглед, но за съжаление не им достига дълбочина.“

И младата жена започна да размишлява. Разгледа рисунките си, прерови старите си папки, прегледа всичко, каквото беше рисувала, та дори и онова, върху което работеше в момента. След това завинти шишенцата с туша и отиде да се разхожда.

Същата вечер беше канена на гости. Изглежда, че хората бяха научили критиката наизуст и постоянно говореха за това колко бил голям талантът ѝ и как картините ѝ се харесвали от пръв поглед. Но от шушуканията на тези в дъното или на онези, които бяха с гръб към нея като се заслушаше добре, младата жена дочуваше: „Няма дълбочина. Това е то. Не е лоша, но жалко, няма дълбочина.“

През цялата следваща седмица тя не нарисува нищо. Седеше мълчалива и умислена в жилището си и в главата ѝ се въртеше само една мисъл, която като октопод улавяше и поглъщаше всички останали мисли: „Защо нямам дълбочина?“

През втората седмица се опита отново да рисува, но освен няколко несполучливи скици не ѝ се удаде нищо друго. Понякога не сполучваше да тегли и една черта.

Накрая вече трепереше така, че не успяваше да потопи перото в шишето с туша. Тогава се разплака и извика: „Да, вярно е, нямам дълбочина!“

През третата седмица започна да разглежда албуми с илюстрации, да изучава творбите на другите художници-графици, тръгна из галерии и музеи. Почна да чете теоретични книги за изкуството, отиде в една книжарница и поиска най-дълбокомислената книга, която биха могли да ѝ предложат. Дадох ѝ книгата от някой си Витгенщайн, от която не разбра нищо.

На изложбата в градския музей „500 години европейска графика“ се присламчи към един клас ученици, водени от своя учител по

рисуване. При една рисунка от Леонадро да Винчи внезапно излезе напред и попита: „Извинявайте, можете ли да ми кажете дали тази рисунка има дълбочина?“ Учителят я изгледа ухилено и каза: „Ако искате да ми се подигравате, трябва да ставате по-рано, уважаема госпожо“, и целият клас се заля в смях. Младата жена обаче се върна вкъщи и плака горчиво.

С всеки ден ставаше все по-странна. Почти не излизаше от ателието си, но въпреки това не можеше да работи. Взимаше таблетки, за да не заспива и не знаеше защо трябва да стои будна. А като се изморяваше, заспиваше на стола си, защото се боеше, че ако легне в леглото, ще заспи дълбоко. Започна да пие и оставяше лампата да свети цяла нощ. Вече не рисуваше. Когато един търговец на картини ѝ се обади по телефона да ѝ поиска няколко рисунки, му изкрещя в слушалката: „Оставете ме на мира! Нямам дълбочина!“ Понякога мачкаше пластилин, но не правеше нещо определено. Забиваше просто върха на пръстите си в него или месеше топчета. Занемари външността си, нехаеше повече за облеклото си и оставяше жилището си в безредие.

Приятелите ѝ се разтревожиха. Споделяха помежду си: „Трябва да ѝ се помогне. Тя е в криза. Кризата е или от чисто човешко естество, или е артистична, или е финансова. В първия случай не може да се направи нищо, във втория тя трябва да се справи сама, а в третия случай би могло да ѝ се организира акция за събиране на пари, но тогава би се почувствала може би неловко.“ И така остана с това да я канят на ядене или на партита. Тя винаги отказваше под претекст, че трябвало да работи, но не работеше, а седеше в стаята си, взираше се в една точка и мачкаше пластилина.

Веднъж бе така отчаяна от себе си, че все пак прие една покана. Някакъв млад мъж, комуто се бе харесала, поиска да я заведе у дома си, за да спи с нея. Тя каза, че би дошла с удоволствие, защото ѝ се харесвал, но той трябвало да се съобрази с обстоятелството, че тя нямала дълбочина. И младият мъж се оттегли.

Младата жена, която някога беше рисувала толкова хубаво, явно западна. Вече не излизаше навън, не приемаше никого. От липса на движение надебеля. От алкохола и таблетките бързо застаря. Жилището ѝ започна да мухлясва, самата тя издаваше миризма на кисело.

Беше наследила 30 000 марки. С тях проживя три години. Един път през това време направи пътуване до Неапол, без някой да разбере при какви обстоятелства. Като я заговаряха, получаваха в отговор само неразбираем брътвеж.

Когато парите свършиха, жената нарязва на парчета и надупчи всичките си рисунки, качи се на телевизионната кула и скочи долу от 139 метра височина. През този ден обаче духаше силен вятър и тя не се разби върху асфалтирания площад под кулата, а вятърът я отнесе над цяло поле с коноп до края на гората, където увисна между елхите, но все пак умря веднага.

Жълтата преса подхвана случая с благодарност. Самоубийството само по себе си, интересният полет във въздуха, фактът, че ставаше дума за някога обещаваща художничка, която на всичко отгоре е била и хубава, всичко това имаше висока информационна стойност. Състоянието на жилището ѝ беше в такъв катастрофален вид, че можеха да се изкарат много живописни фотоси: хиляди празни бутилки, навсякъде белези от опустошение, раздрани картини, по стените залепнали буци пластилин, та дори и екскременти в ъглите на стаите. Вестникарите бързаха да бъдат първи с разкритията си.

На страницата за фейлетоните се появи бележка от критика, споменат в началото на нашия разказ. В нея той изразяваше своя потрес, че младата жена е трябвало да завърши живота си така отвратително.

„За нас, оставащите живи“, пишеше той, „винаги е потресаващо да съпреживяваме как млади и талантиливи хора не могат да намерят сили да се утвърдят в кариерата си. С подкрепа от държавата или с частна инициатива не може да се стори нищо там, където проблемите се намират преди всичко в човешката сфера и, естествено, в съпътстващата я художествена област. В крайна сметка зародишът на този трагичен край, изглежда, че се крие в индивидуалното начало. Та не говори ли още в нейните първи, явно наивни, творби тази ужасяваща разпокъсаност, която се забелязва и в своеобразната ѝ техника на смесване, в извъртяната навътре спираловидно, емоционално натоварена, но очевидно напразна съпротива на индивида срещу собствения Аз? Онзи съдбовен, бих казал, безпощаден напор към дълбочина“.

Издание: сп. „Пламък“, брой 5–6, 01.05.2002

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.